

Διημερίδα

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΑΡΜΑΡΟ

Ανάπτυξη-Εξωστρέφεια-Πολιτισμός

Η διαχείριση των λατομείων μαρμάρου στην
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης

Εισηγητής: **Παντράκης Αθανάσιος**

Γεωλόγος

Προϊστάμενος Τμήματος Τεχνικής Υποστήριξης και
Φυσικών Πόρων Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης της Α.Δ.Μ.Θ.

Δράμα 27-28 Μαΐου 2016

ΜΑΡΜΑΡΟ

- Σύμφωνα με τη Λατομική Νομοθεσία στην έννοια του όρου «μάρμαρο» υπάγονται διάφορα πετρώματα ποικίλων χρωμάτων, εξορυσσόμενα σε όγκους, επιδεκτικά κοπής, λείανσης και στίλβωσης.
- Στη γεωλογική επιστήμη ο όρος «μάρμαρο» επικεντρώνεται στο πολύτιμο μεταμορφωμένο πέτρωμα της Ελληνικής γης που εξορύσσεται και εκμεταλλεύεται από αρχαιοτάτων χρόνων.
- Ο πνευματικός και πολιτιστικός πλούτος των αρχαίων Ελλήνων αποτυπώνεται μέσω αριστουργηματικών γλυπτών και αρχιτεκτονικών επιτευγμάτων που έχουν ως πρώτη ύλη το μάρμαρο.

Μαρμάρινα αρχιτεκτονικά επιτεύγματα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Η Νίκη της Σαμοθράκης (μάρμαρο Πάρου)

Το Ιερό των Μεγάλων θεών στη Σαμοθράκη
(μάρμαρο Θάσου)

Τα μνημεία της Ακρόπολης και ο Παρθενώνας

Παρθενώνας (μάρμαρο Πεντέλης)

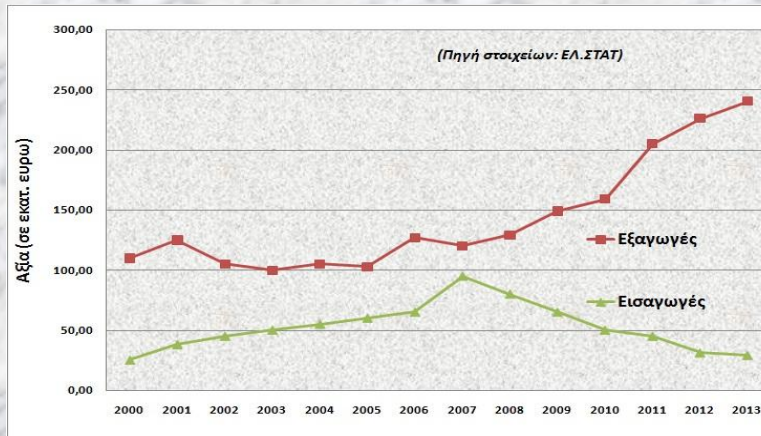
Αρχαία εκμετάλλευση μάρμαρου στην περιοχή ΑΜΘ

Αλυκή, Θάσος

Σύγχρονη εκμετάλλευση μαρμάρου

- Σήμερα το μάρμαρο καθίσταται οικονομικός πόρος ανάπτυξης και πηγή δημόσιου πλούτου της χώρας.
- Είναι από τα ελάχιστα εξαγωγίμα προϊόντα και συμβάλει στην εθνική οικονομία της χώρας.

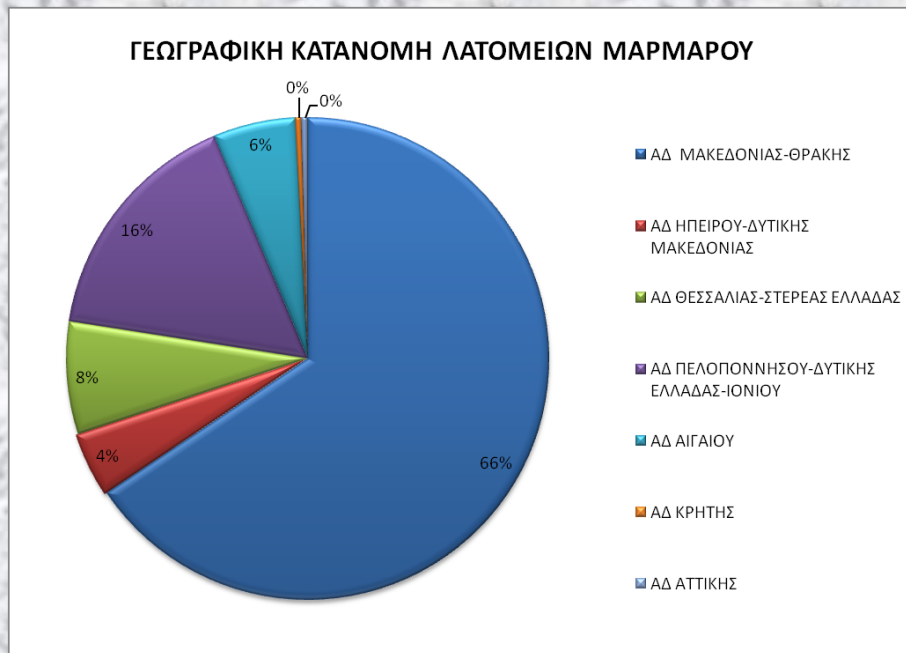

Εισαγωγές και Εξαγωγές μαρμάρων και διακοσμητικών λίθων [2000-2013]

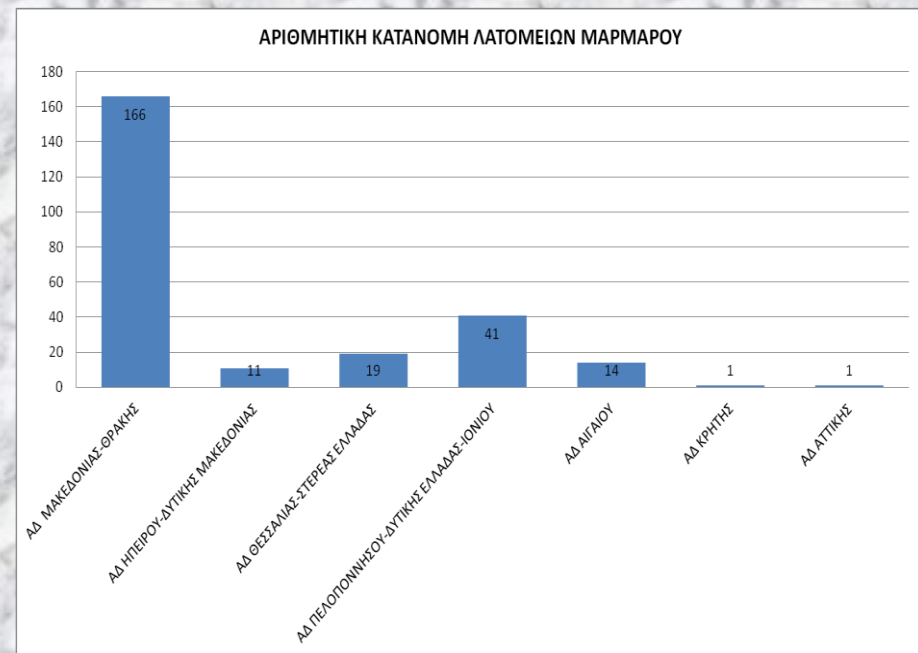
- Αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής στην οποία εμφανίζεται (ιδιαίτερα στις Π.Ε. Δράμας-Καβάλας).
- Χρήζει ιδιαίτερης προσοχής ώστε το συγκριτικό αυτό πλεονέκτημα να αποτελέσει κίνητρο για την οικονομική και κοινωνική αναβάθμιση της περιοχής, χωρίς να συμβάλλει στην περιβαλλοντική υποβάθμισή της.

Γεωγραφική κατανομή λατομείων μαρμάρων

- Σε όλη την ελληνική επικράτεια λειτουργούν 253 δημόσια λατομεία. Από αυτά τα 151 βρίσκονται στην Ανατολική Μακεδονία και τα 15 στην Κεντρική Μακεδονία.

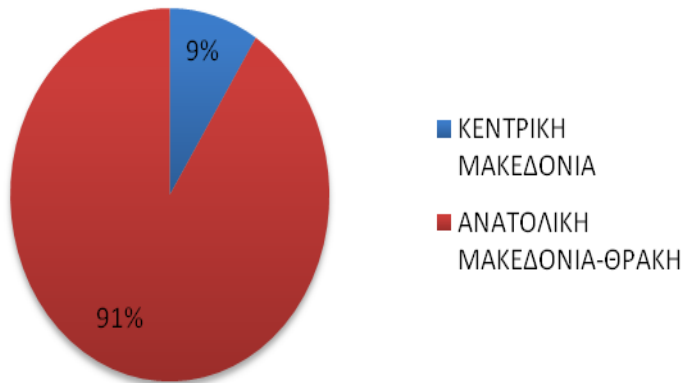
Ποσοτική κατανομή λατομείων μαρμάρου

Αριθμητική κατανομή λατομείων μαρμάρου

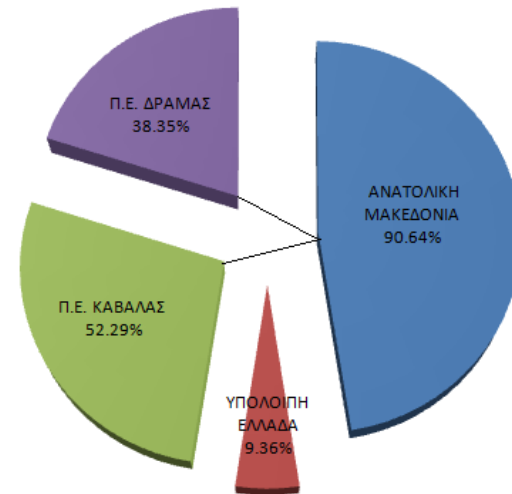
Στατιστικά στοιχεία

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ ΜΑΡΜΑΡΟΥ ΣΤΗΝ Α.Δ.Μ.Θ.

Συγκριτική κατανομή λατομείων μαρμάρου

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΟΓΚΟΜΑΡΜΑΡΩΝ (2013-2014)

Κατανομή παραγωγής ογκομαρμάρων (m³)

▣ Στατιστικά στοιχεία έτους 2015

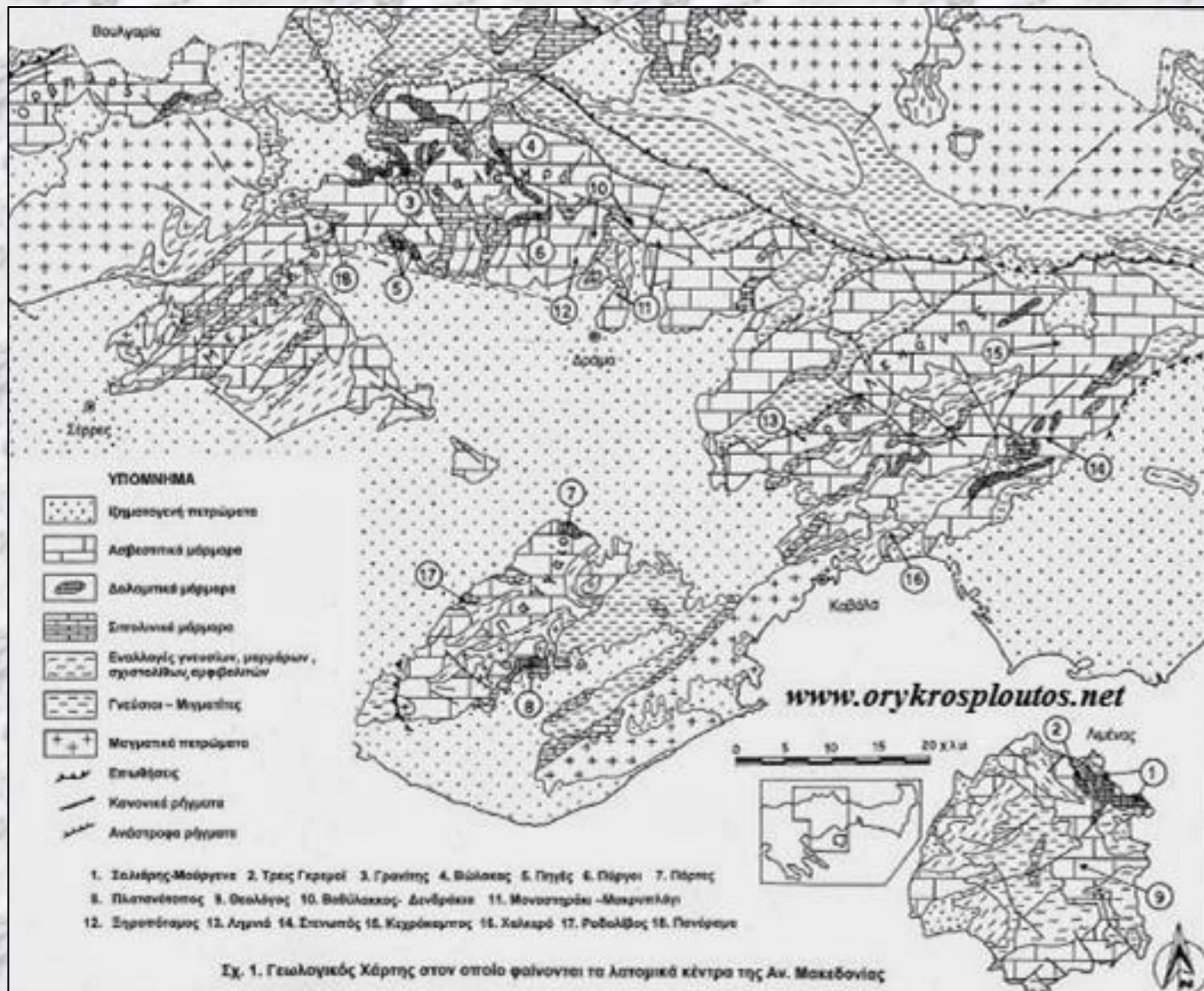
- Υποβολή αιτήσεων για έρευνα και μίσθωση
  - Ανατολική Μακεδονία-Θράκη **174** αιτήσεις
  - Κεντρική Μακεδονία **14** αιτήσεις
- Χορήγηση συναίνεσης ερευνητικών εργασιών
  - Ανατολική Μακεδονία-Θράκη **16**
  - Κεντρική Μακεδονία ---
- Έγκριση μίσθωσης
  - Ανατολική Μακεδονία-Θράκη **9**
  - Κεντρική Μακεδονία ---

Κατηγορίες κοιτασμάτων μαρμάρων στην Ανατολική Μακεδονία

- ▣ Στην Ανατολική Μακεδονία αναπτύσσονται δολομιτικά μάρμαρα (περιεκτικότητα σε ορυκτό δολομίτη 92-100 %) και ασβεστιτικά μάρμαρα (περιεκτικότητα ασβεστίτη > 98%).
- ▣ Ως δολομιτικά μάρμαρα χαρακτηρίζονται τα λευκά μάρμαρα Θάσου στις περιοχές «Σαλιάρα» και «Τρεις Γκρεμοί» (βρίσκονται σε δημοτικές εκτάσεις) και τα κοιτάσματα Γρανίτη-Βόλακα-Πηγών στην Π.Ε. Δράμας.
- ▣ Τα ασβεστιτικά λευκά-ημίλευκα μάρμαρα απαντώνται στην Π.Ε. Καβάλας (Δύσβατο-Στενωπός-Κεχροκάμπος).

Γεωλογικός Χάρτης Ανατολικής Μακεδονίας

Νομοθετικό πλαίσιο διαχείρισης λατομείων μαρμάρων

Τα θέματα αδειοδότησης και διαχείρισης λατομείων μαρμάρων ρυθμίζονται από:

- ▣ Το Νόμο 669/77 «περί εκμεταλλεύσεων λατομείων» (ΦΕΚ 241/Α/11-9-1977).
- ▣ Το Π.Δ. 285/79 «περί εκμισθώσεως Δημοσίων λατομείων μαρμάρων και βιομηχανικών ορυκτών» (ΦΕΚ 28/Α/26-4-1979).
- ▣ Το Νόμο 2115/93 «περί τροποποίησης, αντικατάστασης, συμπλήρωσης των διατάξεων του Ν. 1428/84» (ΦΕΚ 15/Α/15-2-1993).
- ▣ Σε κάθε περίπτωση στην εκμετάλλευση των μαρμάρων έχει εφαρμογή ο Κώδικας Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών (Κ.Μ.Λ.Ε.) (ΦΕΚ 1227/14-6-2011).
- ▣ Στο Νομοθετικό Πλαίσιο της λατομικής δραστηριότητας εντάσσονται και ο Δασικός Νόμος 998/79 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και ο Περιβαλλοντικός Νόμος 1650/86 όπως συμπληρώθηκε-τροποποιήθηκε και ισχύει.

Η Διαχείριση των λατομείων μαρμάρων

Το Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης και Φυσικών Πόρων ανήκει οργανικά στη Διεύθυνση Τεχνικού Ελέγχου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης και η περιοχή ευθύνης του ταυτίζεται με τα διοικητικά όρια της Π.Α.Μ.Θ. Έχει ως φυσικό αντικείμενο, μεταξύ άλλων, την αδειοδότηση και διαχείριση λατομείων μαρμάρου.

Ειδικότερα:

- ▣ Είναι αποδέκτης αιτήσεων των ενδιαφερόμενων για έρευνα ή μίσθωση.
- ▣ Διαχειρίζεται όλα τα δημόσια λατομεία, από τη μίσθωση τους έως και τη λύση αυτής.
- ▣ Ελέγχει την πορεία εκμετάλλευσης και επιστρέφει ή καταπίπτει τις εγγυητικές επιστολές (τήρησης των όρων της σύμβασης και αποκατάστασης) που υποβάλλονται στην Υπηρεσία.
- ▣ Δεν παρέχει απλά μια διοικητική υπηρεσία αλλά βεβαιώνει και για λογαριασμό του Δημοσίου τα πάγια και αναλογικά μισθώματα συνεισφέροντας έτσι στην εθνική οικονομία.
- ▣ Είναι ο «συνδετικός κρίκος» ανάμεσα στην ελλιπή και περίπλοκη λατομική νομοθεσία και στον ενδιαφερόμενο επενδυτή.
- ▣ Καλείται να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει, υπό δύσκολες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, στην πράξη τις απαιτήσεις του νόμου του «απρόσωπου κράτους».

Προβλήματα Ανάπτυξης και Διαχείρισης της εξορυκτικής δραστηριότητας μαρμάρων

- ▣ Έλλειψη εξορυκτικής πολιτικής, στρατηγικής ανάπτυξης και προώθησης του μαρμάρου.
- ▣ Απαρχαιωμένο και μη επαρκές νομοθετικό πλαίσιο.
- ▣ Επιμερισμός αρμοδιοτήτων-γραφειοκρατία.
- ▣ Μη εναρμόνιση λατομικής-περιβαλλοντικής-δασικής νομοθεσίας.
  - Ο βασικός δασικός Νόμος 998 είναι του έτους 1979.
  - Η λατομική νομοθεσία για τα μάρμαρα υφίσταται από τη δεκαετία του '70.
  - Η περιβαλλοντική νομοθεσία και περιβαλλοντική ευαισθησία είναι σχετικά πρόσφατες.
- ▣ Νομοθέτηση και έκδοση απαγορευτικών διατάξεων και ρυθμίσεων χωρίς διαβούλευση και ερήμην άλλων εμπλεκόμενων φορέων.
  - Η υποχρέωση αναδάσωσης εκτάσεων πριν την έναρξη λειτουργίας του λατομείου.
  - Η άμεση κήρυξη ως αναδασωτέων εκτάσεων που θα μπορούσαν να επαναλειτουργήσουν ως λατομεία.
  - Η μη διάθεση, στο λατομείο όμορων δασικών εκτάσεων, για διαχείριση των στειρών.
- ▣ Τα διάφορα Διαχειριστικά Σχέδια (Δασικής ανάπτυξης-βοσκοτόπων-υδάτων-περιβαλλοντικών ευαίσθητων περιοχών-αρχαιολογικών χώρων) και ΓΠΣ που περιορίζουν εάν δεν εξαφανίζουν την έννοια του «εκ του Νόμου χωροθετημένα κοιτάσματα μαρμάρου».

Προτάσεις

- ▣ Εναρμόνιση λατομικής-περιβαλλοντικής-δασικής νομοθεσίας.
- ▣ Μείωση του αριθμού των Υπηρεσιών που γνωμοδοτούν στο στάδιο της αδειοδότησης.
- ▣ Ρητή πρόβλεψη χρονικού περιορισμού γνωμοδότησης των ανωτέρω Υπηρεσιών για συντόμευση της διαδικασίας αδειοδότησης.
- ▣ Αναμόρφωση του περιεχομένου των Μ.Π.Ε. και επικαιροποίηση τους, ώστε οι περιβαλλοντικοί όροι να είναι υλοποιήσιμοι και να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.
- ▣ Εφαρμογή και τήρηση αποκλειστικά και μόνο της Μ.Π.Ε. για την αποκατάσταση των λατομείων μαρμάρου χωρίς την απαίτηση επιπλέον μελετών και τοπογραφικών διαγραμμάτων (π.χ. για οδούς πρόσβασης).
- ▣ Η δυνατότητα αποκατάστασης των λατομείων μαρμάρου και πέραν τη λήξη λειτουργίας τους.
- ▣ Η ενιαία εκμετάλλευση όμορων λατομικών χώρων.
- ▣ Η ενσωμάτωση της μεθόδου της υπόγειας εκμετάλλευσης στην λατομική και περιβαλλοντική νομοθεσία.

Προτάσεις

- ▣ Η αναμόρφωση του ύψους των εγγυητικών επιστολών και η κατάργηση προσαύξησης του 40% ανά πενταετία.
- ▣ Αναθεώρηση του τρόπου κήρυξης εκτάσεων ως αναδασωτέων και της διαδικασίας άρσης αναδάσωσης αυτών σε περιπτώσεις που αυτό απαιτείται.
- ▣ Διαδικασία δημοπράτησης λατομείων μαρμάρου ανάλογη με αυτή των αδρανών υλικών (κλειστές πληροφορίες, χωρίς όρια).
- ▣ Αναβάθμιση του Τμήματος Τεχνικής Υποστήριξης και Φυσικών Πόρων σε Διεύθυνση Φυσικών Πόρων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης με έδρα την Καβάλα.
- ▣ Δημιουργία Υπηρεσίας μιας Στάσης (One Stop Shop) στην ανωτέρω Διεύθυνση, σχετικά με όλες τις διαδικασίες εκμίσθωσης και αδειοδότησης, στα πλαίσια μιας ουσιαστικής αποκέντρωσης (άδειες εκμετάλλευσης, τεχνικές μελέτες-έλεγχος λατομείων).
- ▣ Λειτουργία Νομικής Υπηρεσίας στην ΑΔΜΘ με γνώση της λατομικής νομοθεσίας.

Συμπεράσματα

Ένα σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο εκμετάλλευσης του μαρμάρου θα πρέπει να διέπεται:

- ▣ Από την αναγνώριση του θετικού ρόλου του μαρμάρου στην εθνική και περιφερειακή ανάπτυξη.
- ▣ Από την αξία εκμετάλλευσης του μαρμάρου ως ένα εξαγωγίμο προϊόν.
- ▣ Από την αντίληψη ότι η εξορυκτική δραστηριότητα μπορεί να συνυπάρξει με τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η αειφορία ενός φυσικού πόρου δεν εξαρτάται μόνο από το εάν αυτός χαρακτηρίζεται ανανεώσιμος ή όχι, αλλά σημαντικό ρόλο παίζει και ο σωστός τρόπος εκμετάλλευσης και διαχείρισης του.

Στην εκμετάλλευση των λατομείων μαρμάρου ο όρος «αποκατάσταση» δεν δύναται να εννοηθεί ως η διαδικασία πλήρους επαναφοράς του οικοσυστήματος στην αρχική του κατάσταση (δομή και λειτουργία) «restoration». Κάτι τέτοιο είναι εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθεί.

Η ορθότερη έκφραση-ερμηνεία του όρου αποκατάσταση για τα λατομεία μαρμάρου είναι αυτή που αφορά στην επαναφορά της υποβαθμισμένης περιοχής σε μια καλύτερη, βελτιωμένη κατάσταση, η οποία να συνάδει με τις αισθητικές αξίες της γύρω περιοχής «rehabilitation».

Συμπεράσματα

Σας Ευχαριστώ